

SAM-nr
Namn
Adress
Postadress
Telefonnummer

Besöksdatum:
Återbesök:

Kvävestrategi på ekologisk gård (11E)

Sammanfattning

De största problemen ni har idag är skräppan. Tänk på att vara rädd om vallsvålen för att minska skräppans möjlighet till etablering. Undvik att beta insådden, särskilt om det är blött ute.

Om möjligt, lägg om fler vallar för att kunna utnyttja all stallgödsel på gården.

I övrigt ser odlingen bra ut och det är svårt att göra några större förändringar i gödslingsplanen.

När ni får er markkartering kan vi titta vidare på den och se om det är aktuellt att tillföra mer kalium på några skiften.

Bakgrundsbeskrivning

XX och YY driver en ekologisk gård med 35 dikor. Gården har odlats ekologiskt sedan 1994 och varit med i KRAV sedan 1999. Den består av 63 ha åker där det främst odlas vall till slätter och bete samt lite korn + ärt med insådd. En del av vallen sås även in i renbestånd på hösten. Fosfor- och kaliumtalen ligger i klass III i genomsnitt. Gödseln består av djupströgödsel från den egna besättningen. Ibland säljs en del av stallgödseln, men för det mesta så stannar allt på gården. Gödseln läggs vid vallinsådd, antingen på våren vid insådd i skyddsgröda eller på hösten vid sådd i renbestånd.

Ogrässtrategi

Det största ogräsproblemet på gården är skräppa (se även bifogad karta). Skräppa är ett jätteproblem på många vallgårdar, såväl ekologiska som konventionella. Den kräver ljus och näring för att etablera sig, men är väldigt svårtbekämpad när den väl fått fäste. Bekämpningen måste ske strategiskt, med särskilda insatser på mycket infekterade marker. Vissa av era fält är relativt ogräsfria, medan andra är desto mer skräpparika. Där det är relativt få plantor brukar ni gå och gräva upp plantorna, vilket är helt rätt. I övrigt bör ni tänka på att

- Vara rädd om vallsvålen (för att inte ge skräppan utrymmer att etablera sig):
  - Beta inte insåningsåret.
  - Putsa tidigt.

- Använd förstaårsvallen som kalvbete.
- Undvik slirspår.
- Stödutfodra endast om vallen ska brytas.
- Putsa direkt efter avbetning.
- Skörda extra tidigt, helst som ensilage.
- Så in vallfrö samtidigt som huvudgrödan. Skörda gärna insåningsgrödan som helsäd för att ge vallen en bra start.
- Bryt vallen tidigt. Plöj djupt och noggrant.
- Ställ krav på skräppafritt utsäde.

Ett annat ogräsproblem som finns framförallt på en del av gården är stånds. Det är ett örtogräs som är giftigt för både hästar och kor och som ni ska vara mycket försiktig med. Plantor som hittas ska grävas upp och brännas.

Gödslingsstrategi

Jag har gjort en gödslingsplan för 2010 (bifogas). Då sker insådden i westervoldiskt rajgräs och stallgödseln läggs på våren till insådden. Det är svårt att göra några större förändringar i den planen, i praktiken läggs de vallar som har för mycket ogräs om. Insådden i westervoldiskt rajgräs har fungerat bra och ni vill gärna fortsätta med det.

Det är svårt att göra en ordentlig utvärdering av gödslingsplanen. Många faktorer som t ex klöverhalt, skörd och betestryck spelar roll för kvävebalansen. Med viss generalisering så hamnar kväveunderskottet på -7 kg N/ha. I gödslingsplanen vi gjorde ifjol hamnade ni mer i balans (+ 3 kg N/ha), bl a p g a att mer stallgödsel då fördes in i växtföljden och korn + ärt odlades istället för det westervoldiska rajgräset (visst kväve fixerades genom ärterna). Jag tycker dock att det ser ok ut, möjligen skulle jag vilja lägga om lite fler ha varje år för att inte vallarna ska bli för gamla. Oklarheter kring fortsatt arrende stoppar tyvärr detta i nuläget.

Underskottet på kalium är ganska stort. Ni har beställt markkartering och när de resultaten kommer kan vi titta närmare på vilka skiften där det kan vara aktuellt att tillföra extra kalium. Både kalimagnesia och kaliumsulfat är tillåtet att använda i ekologisk odling.

Stallgödseleffekt - kväveutnyttjande

Djupströgödsel, sen höst 40 %

Djupströgödsel, vårbruk 20 %

Som ni ser ovan så utnyttjar ni kvävet bäst när ni lägger det sent på hösten. Vårvallbrott minskar dock utlakningen (se nedan), vilket bör prioriteras. Eftersom

stallgödseln läggs i samband med att ny vall sås in så kommer troligen kvävet utnyttjas i stort sett lika bra på sikt, oavsett om det läggs på hösten eller våren.

Utlakning

Grundutlakningen i ert odlingsområde är 49 kg/ha och år. Mycket vall ger liten bearbetning och grön mark på vintern, vilket minskar utlakningen rejält, ner till 16 kg N/ha och år. I den förra gödslingsplanen vi gjorde hamnade ni på 21 kg N/ha. Förändringen beror på att ingen vall bryts på hösten 2010 utan all valletablering sker på våren, vilket är positivt ur utlakningssynpunkt.

Kväveförluster till luften

Kväveförlusterna till luften sker framförallt vid stallgödselspridningen. Reglerna i Skåne kräver att gödseln brukas ner inom 4 timmar efter spridning, vilket minimerar risken för ammoniakavgång. Spridning på våren då det oftast är svalare väder gör att mindre kväve avgår, jämfört med spridning på sommaren.

Nytan av föreslagna åtgärder ur klimatsynpunkt

De stora förlusterna av växthusgaser på en köttgård är metanet som kommer från korna. Det är svårt att göra något åt, och det man istället får fokusera på är kväveöverskottet.

Ekologiska gårdar har ofta ett väldigt litet kväveöverskott. Det är positivt eftersom överskottet förloras från gården i form av utlakning, denitrifikation och ammoniakavgång, vilket påverkar miljön på olika sätt. Vid denitrifikationen bildas t ex den starka växthusgasen lustgas.

Med andra ord går klimat och kväveförluster hand i hand. Ju bättre kvävet utnyttjas desto mindre mängd växthusgaser bildas.

Eftersom ni är intresserade av dessa frågor så tittar vi vidare på klimatpåverkan i Klimatkollen nästa höst.

Fortsatt rådgivning

Ni är intresserad av att få rådgivning om klimat (2010) samt uppföljning av växtnärbalansen (2010) som gjordes tidigare i år. Även rådgivning kring dränering planeras in framöver (2011). Därefter är det aktuellt med en uppföljning för att se vad Greppa Närings har gett er (2011).

Övriga frågor

- Var rädd om vallsvålen för att minska skräppans möjlighet till etablering. Undvik att beta insådden, särskilt om det är blött ute.
- Överväg om fler vallar ska läggas om för att utnyttja all stallgödsel på gården.

Hör gärna av er om ni har frågor eller om någonting är oklart!

Vänliga hälsningar,

Rådgivarens namn
Rådgivarens företag
Adress
Postadress
Telefonnummer
E-post:

Europeiska jordbrukets fonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Komplettera med eventuell finansieringstext samt logga från respektive län.